

gaver, som egentlig tilhørte Udenrigsministeriet, men som dette hverken havde kvalitative eller kvantitative Kræfter til at løse. Og efter Krigen nedsattes altsaa Kommissionen af 1919, hvis Opgave det blev, i Erkendelse af, at Tyngdepunktet for Udenrigsministeriet i et svagt og lille Land som Danmark flyttede sig mere og mere fra den politiske Funktion i snævrere Forstand over i den erhvervspolitiske, at udforme Tjenesten saaledes, at disse to Funktioner bærende Organer og Personligheder i hvert Tilfælde stilledes lige.

Jeg har allerede sagt, at det Udkast til en Betænkning, som Udenrigsministeriet mødte os med i Kommissionen af 1919, savnede enhver saglig ledende Idé. Men hvis jeg ikke husker fejl, var der alligevel Spiren til en saadan paa et bestemt Punkt, nemlig derved, at man knæsatte, hvad man kalder for Tjenestens Enhed. Det vil sige, at konsulære Embedsmænd og Diplomater skulde anvendes i Poster af begge Arter, skulde kunne alternere i i de to Tjenestegrene. Denne Tanke er vistnok laant fra Sverige, men stod der paa en ejendommelig udvendig Maade, som en Gestus, mere som en Kompliment i Anledning af Samarbejdet med Erhvervslevet under Krigen. Den maatte staa saadan, fordi hele Reformen manglede sit organiske Grundlag i en Redegørelse for, hvordan den Verden i Virkeligheden saa ud, som man skulde virke i og virke med, og hvilke Konsekvenser Erkendelsen af denne Virkelighed maatte faa for Udenrigstjenesten.

Hvor fjernt, hvor ganske fjernt man den Gang stod enhver Tanke om en saadan ledende Idé i Reformen, ser vi af en lille Episode, der knyttede sig til en stor Tale, som blev holdt af en høj Embedsmand i Udenrigsministeriet den Gang, og som, saa vidt jeg husker, skulde være Indledningen til Arbejdet. Det var en lang Tale, og jeg tror, jeg tør sige, det var den mest imponerende Tale, jeg har været ude for nogen Sinde, og som Følge deraf en Tale af en mægtig Virkning. Hvad Talen egentlig gik ud paa, ved jeg saamænd i dette Øjeblik akkurat lige saa lidt, som jeg vidste det, den Gang den blev holdt, men jeg var lige som alle de andre bedøvet, suggereret af denne Tale. Den var kolossal, den var overvældende — der maa de mest superlative Udtryk til for at betegne den. Der var kun en eneste Ting, der under min Bedøvelse stod fast i Hovedet paa mig, og det var, at her i Landet maatte der oprettes et Embede som Rigstaler, og det

maatte udstyres med den højeste Løn og den højeste Rang og højeste Pragt, som overhovedet kunde bringes til Veje, for jeg syntes, at en Mand, der kunde tale saadan, maatte kunne overvinde enhver Hindring, den komme fra Indenrigspolitik eller fra Udenrigspolitik. Jeg var, som sagt, fuldstændig imponeret af den, og det var vist alle de andre Tilhørere ogsaa, for der indtraadte en almindelig Pause, der var ingen, der sagde noget. Saa hørte man pludselig en Stemme nede fra den anden Ende af Bordet, en underlig skratende, gnaven Stemme, der sagde saadant noget som: Maa jeg spørge Kammerherren, hvad mente De egentlig med det? — og saa fulgte der en Sætning, som vedkommende — det var afdøde Landstingsmand Trier — havde nedskrevet af Talen. Taleren tog da fat igen. Det var en mindre Speech, men ikke mindre imponerende. Naa, sagde saa Trier, ja, De mente altsaa ingenting.

Se, jeg har jo ikke fortalt denne Historie, fordi det er en morsom Historie — det er det unægtelig —, men jeg har fortalt den, fordi vi kan lære noget af den. Der er umaadelig mange, der kalder Diplomati for en Kunst, og med dette Udtryk forbinder de noget vist mystisk. Det er ogsaa meget fornuftigt af dem, for hvor Mystikken begynder, hører Fornuften op, saa de fritager sig selv for at argumentere yderligere. Men der er andre, som kender bedre til Sagerne, der ogsaa taler om Udenrigspolitik, om Gesandter og Diplomater o. s. v., og de behandler det paa en ganske anden Maade. Jeg mindes f. Eks., at Bismarck et Sted i sine Erindringer, hvor han omtaler det kongelige preussiske Udenrigsministerium, den Gang han blev ansat der, siger: Sprogkundskaber, saadan som ogsaa Overkeltnerne kan have dem, syntes at være det eneste, hvormed man begrundede Anlæg for diplomatisk Tjeneste. Og naar man læser Memoireværker af forskellige Diplomater rundt omkring i Landene, vilde det være Synd at sige, at man egentlig er imponeret af den Respekt, som den ene yder den anden.

Et Diplomati er uundværligt i en suveræn Stat, enten den er stor eller lille, det er uundværligt ikke alene af Prestigehensyn, men ogsaa fordi en Mængde Forretninger, saadan som det internationale Samkvem nu en Gang er indrettet, ikke lader sig udføre uden et Diplomati; men jeg tror ikke, at en lille Magts Diplomati, bortset fra rene Undtagelsestilfælde, kan komme til at beskæftige sig med større